

Warszawa, dnia 24 maja 2024 r.

Poz. 780

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 12 kwietnia 2024 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. poz. 101), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 29 listopada 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. poz. 2572).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 listopada 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. poz. 2572), które stanowią:

„§ 2. 1. Do spraw dotyczących profilaktycznych badań lekarskich, badań psychologicznych, ponownych badań oraz wniesionych odwołań, rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Orzeczenia stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy albo istnienie takich przeciwwskazań wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zachowują ważność do końca okresu, na który zostały wydane.

3. Orzeczenia stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy albo istnienie takich przeciwwskazań wydane w trybie odwoławczym przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zachowują ważność do końca okresu, na który zostały wydane.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.”.

Minister Infrastruktury: *D. Klimczak*

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. poz. 2725).

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 11 stycznia 2021 r.

**w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem
i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych**

Na podstawie art. 22d ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 697 i 731) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne**§ 1.** Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakie są obowiązani spełniać pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, zwanych dalej „stanowiskami kolejowymi”;
- 2) warunki i sposób oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach kolejowych, jednostki uprawnione do oceny zdolności fizycznej i psychicznej tych pracowników oraz tryb orzekania o tej zdolności;
- 3) sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach kolejowych, zwanych dalej „komisjami egzaminacyjnymi”;
- 4) wzory dokumentów potwierdzających kwalifikacje i upoważniających do wykonywania czynności na stanowiskach kolejowych;
- 5) wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych;
- 6) wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji pracowników oraz sposób uiszczania tych opłat.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ruchu kolejowym – rozumie się przez to również ruch na bocznicach kolejowych;
- 2) pracodawcy – rozumie się przez to zarządcę infrastruktury, przewoźnika kolejowego, użytkownika bocznic kolejowych, przedsiębiorcę wykonującego przewozy w obrębie bocznic kolejowych, dysponenta, podmiot odpowiedzialny za utrzymanie pojazdu kolejowego (ECM) oraz przedsiębiorcę prowadzącego działalność polegającą na budowie, modernizacji, odnowieniu lub remoncie infrastruktury kolejowej;
- 3) uprawnionym lekarzu – rozumie się przez to lekarza, o którym mowa w § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 607), zatrudnionego w jednostce uprawnionej do oceny zdolności fizycznej i psychicznej pracowników;
- 4) pracownikach – rozumie się przez to pracowników zatrudnionych na stanowiskach kolejowych;
- 5) przygotowaniu zawodowym – rozumie się przez to okres zatrudnienia, w trakcie którego pracownik nabywa w sposób zorganizowany wiadomości teoretyczne i umiejętności praktyczne potrzebne do samodzielnego wykonywania obowiązków na stanowiskach kolejowych;
- 6) egzaminie kwalifikacyjnym – rozumie się przez to egzamin mający na celu stwierdzenie posiadania przez pracownika kwalifikacji do pracy na stanowiskach kolejowych;
- 7) autoryzacji – rozumie się przez to praktyczne sprawdzenie w miejscu pracy wiadomości i umiejętności pracownika, który zdał egzamin kwalifikacyjny na dane stanowisko kolejowe;

¹⁾ Na dzień ogłoszenia obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej działem administracji rządowej – transport kieruje Minister Infrastruktury, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. poz. 2725).

- 8) egzaminie okresowym – rozumie się przez to okresowe sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika;
- 9) egzaminie weryfikacyjnym – rozumie się przez to praktyczne i teoretyczne sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika, który zdał egzamin kwalifikacyjny i ubiega się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisku kolejowym;
- 10) doskonaleniu zawodowym – rozumie się przez to podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników;
- 11) wyspecjalizowanej jednostce szkoleniowej – rozumie się przez to przedsiębiorcę prowadzącego działalność polegającą na organizowaniu przygotowania zawodowego lub doskonalenia zawodowego lub przeprowadzaniu egzaminów dla pracowników.

Rozdział 2

Warunki, jakie są obowiązani spełniać pracownicy zatrudnieni na stanowiskach kolejowych

§ 3. 1. Na stanowisku kolejowym może być zatrudniona osoba pełnoletnia, która:

- 1) posiada wymagane wykształcenie;
- 2) spełnia wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, potwierdzone orzeczeniem lekarskim wydanym przez uprawnionego lekarza;
- 3) posiada wymagane przygotowanie zawodowe;
- 4) zdała egzamin kwalifikacyjny przed komisją egzaminacyjną, potwierdzony świadectwem zdania egzaminu kwalifikacyjnego;
- 5) zdała inny egzamin kwalifikacyjny, wymagany przy dodatkowych czynnościach na danym stanowisku kolejowym, potwierdzony odpowiednim świadectwem zdania egzaminu kwalifikacyjnego;
- 6) uzyskała autoryzację do pracy na danym stanowisku kolejowym;
- 7) posiada wydany przez pracodawcę dokument upoważniający do wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym;
- 8) posiada staż pracy na innym stanowisku kolejowym lub przy wykonywaniu określonych czynności, jeżeli dla danego stanowiska kolejowego jest on wymagany;
- 9) posiada dodatkowe uprawnienia, jeżeli do wykonywania określonych czynności na danym stanowisku kolejowym są one wymagane na podstawie odrębnych przepisów.

2. Pracownik jest obowiązany odbywać doskonalenie zawodowe, zdawać egzamin okresowy oraz, jeżeli jest wymagany, egzamin weryfikacyjny.

3. Szczegółowe warunki, jakie są obowiązani spełniać pracownicy oraz osoby przyjmowane do pracy na stanowiskach kolejowych, w tym wymagane wykształcenie, program i zakres przygotowania zawodowego i wymagany czas jego trwania oraz zakres zagadnień egzaminacyjnych dla poszczególnych stanowisk kolejowych, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

4. Wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, jakie są obowiązani spełniać pracownicy oraz osoby przyjmowane do pracy na stanowiskach kolejowych, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Do odbycia przygotowania zawodowego dopuszcza się osobę, która posiada:

- 1) dyplom lub świadectwo potwierdzające wymagane wykształcenie;
- 2) dokumenty potwierdzające staż pracy na innym stanowisku kolejowym lub przy wykonywaniu określonych czynności, jeżeli dla danego stanowiska kolejowego są wymagane;
- 3) orzeczenie lekarskie potwierdzające zdolność fizyczną i psychiczną do wykonywania pracy na określonym stanowisku kolejowym, wydane przez uprawnionego lekarza.

§ 5. 1. Przygotowanie zawodowe w celu uzyskania kwalifikacji wymaganych na poszczególnych stanowiskach kolejowych organizuje pracodawca.

2. Pracodawca może zawrzeć z innym pracodawcą lub wyspecjalizowaną jednostką szkoleniową umowę w celu zorganizowania przygotowania zawodowego.

3. Pracodawca przekazuje pracownikowi odbywającemu przygotowanie zawodowe opracowany na dane stanowisko kolejowe program przygotowania zawodowego oraz dzienniczek przygotowania zawodowego, zwany dalej „dzienniczkiem”, a także sprawuje nadzór nad przygotowaniem zawodowym, wyznaczając osobę kierującą tym przygotowaniem.

4. Osoba kierująca przygotowaniem zawodowym powinna posiadać kwalifikacje zawodowe właściwe dla tego przygotowania zawodowego.

§ 6. Przygotowanie zawodowe obejmuje:

- 1) szkolenie teoretyczne – polegające na zorganizowanym grupowym lub indywidualnym – w toku samokształcenia – zdobywaniu wiadomości w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym, określonym programem przygotowania zawodowego, zakończone uzyskaniem dokumentu potwierdzającego ukończenie szkolenia teoretycznego w przypadku, gdy szkolenie to było wymagane w programie przygotowania zawodowego;
- 2) staż stanowiskowy – polegający na zapoznaniu z pracą na danym stanowisku kolejowym, której znajomość jest niezbędna do samodzielnego wykonywania czynności objętych przygotowaniem zawodowym;
- 3) szkolenie praktyczne – polegające na zorganizowanym zdobywaniu umiejętności praktycznych i poznaniu zakresu obowiązków przez wykonywanie czynności w określonej komórce organizacyjnej pracodawcy, na określonym stanowisku kolejowym, pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika, zwanego dalej „opiekunem”;
- 4) zajęcia próbne – polegające na samodzielnym wykonywaniu czynności lub ich części na stanowisku kolejowym pod nadzorem opiekuna.

§ 7. 1. Pracownik odbywający przygotowanie zawodowe dokumentuje jego przebieg w dzienniczku, w którym wymienia:

- 1) dla stanowisk kolejowych dyżurny ruchu, nastawniczy, zwrotniczy, kierownik pociągu, ustawiacz, manewrowy, rewident taboru, automatyk, toromistrz oraz dróżnik przejazdowy – jednostki organizacyjne i obiekty eksploatacyjne, w których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz zakres wykonywanych czynności;
- 2) dla stanowiska kolejowego prowadzący pojazdy kolejowe – jednostki organizacyjne, w których odbywało się przygotowanie zawodowe, i typy pojazdów kolejowych z napędem, na których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz podaje liczbę przejechanych kilometrów na tych pojazdach, z wyjątkiem pojazdów kolejowych specjalnych, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych, dla których należy podać liczbę godzin pracy na danym typie pojazdu kolejowego na torze zamkniętym.

2. Odbycie przygotowania zawodowego potwierdza w dzienniczku kierownik jednostki, w której się ono odbywało.

§ 8. Pracodawca może skrócić czas trwania przygotowania zawodowego, wliczając okresy zatrudnienia na podobnych stanowiskach kolejowych lub przygotowanie, które pracownik odbył zgodnie z programem nauczania w ukończonej szkole, pod warunkiem że zakres przygotowania jest zgodny z zakresem przygotowania zawodowego wymaganym na danym stanowisku kolejowym.

Rozdział 3

Warunki i sposób oceny zdolności fizycznych i psychicznych osób zatrudnionych na stanowiskach kolejowych

§ 9. Oceny zdolności fizycznych i psychicznych do pracy na stanowiskach kolejowych dokonuje się po przeprowadzeniu profilaktycznych badań lekarskich i badań psychologicznych, obejmujących:

- 1) badanie ogólne stanu zdrowia, przeprowadzone przez uprawnionego lekarza;
- 2) specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, zlecone przez uprawnionego lekarza;
- 3) badanie psychologiczne.

§ 10. 1. Profilaktyczne badania lekarskie dzielą się na badania:

- 1) wstępne;
- 2) okresowe;
- 3) kontrolne.

2. Badania wstępne przeprowadza się przed zatrudnieniem na stanowisku kolejowym, a także przed przeniesieniem do pracy na takie stanowisko.

3. Pracownicy podlegają badaniom okresowym w terminach określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

4. Uprawniony lekarz może poszerzyć zakres badań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, o inne specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, a także wyznaczyć wcześniejszy termin badania, niż wynikałoby to z terminów określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, jeżeli stwierdzi, że jest to niezbędne do prawidłowej oceny stanu zdrowia osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

5. Badania kontrolne przeprowadza się:

- 1) w przypadku niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającą dłużej niż 30 dni;
- 2) w przypadku uczestniczenia pracownika w poważnym wypadku kolejowym;
- 3) przed rozpoczęciem przygotowania zawodowego, po ukończeniu którego pracownik będzie wykonywał czynności na stanowisku kolejowym o wyższych wymaganiach zdrowotnych lub w warunkach innego rodzaju narażenia zawodowego;
- 4) w przypadku podejrzenia utraty przez pracownika zdolności fizycznych i psychicznych do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku kolejowym;
- 5) w przypadku powrotu pracownika do pracy na stanowisku kolejowym po przerwie trwającej dłużej niż 6 miesięcy;
- 6) przed rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikiem, który pracował w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach uciążliwych, albo przed przeniesieniem go z tego stanowiska kolejowego na stanowisko kolejowe, na którym warunki szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe nie występują.

6. Badania kontrolne przeprowadza się poza terminami wynikającymi z częstotliwości wykonywania badań okresowych.

§ 11. 1. Badania psychologiczne wykonuje się:

- 1) przy każdym badaniu wstępnym;
- 2) co 4 lata – w ramach badań okresowych;
- 3) co 2 lata – w ramach badań okresowych u pracowników powyżej 50 roku życia zatrudnionych na stanowisku kolejowym: prowadzący pojazdy kolejowe;
- 4) w przypadku uczestniczenia pracownika w poważnym wypadku kolejowym.

2. Badania psychologiczne wykonuje się w ramach badania kontrolnego, jeżeli lekarz wykonujący badanie uzna to za niezbędne do wydania orzeczenia.

3. Po przeprowadzonym badaniu psychologicznym psycholog dokonuje oceny psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na określonym stanowisku kolejowym.

§ 12. Badanie psychologiczne przeprowadza psycholog, uwzględniając czynniki ryzyka zawodowego i szczególne wymogi sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodykę badań psychologicznych.

§ 13. 1. Profilaktyczne badania lekarskie wykonuje się na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę.

2. Skierowanie zawiera:

- 1) określenie rodzaju profilaktycznego badania lekarskiego;
- 2) w przypadku badania wstępnego – określenie stanowiska kolejowego, na którym osoba przyjmowana do pracy ma być zatrudniona, oraz czynności wykonywanych przez osobę przyjmowaną do pracy;
- 3) w przypadku badania okresowego – określenie stanowiska kolejowego, na którym pracownik jest zatrudniony, oraz czynności wykonywanych przez pracownika;
- 4) informacje o czynnikach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, występujących na danym stanowisku kolejowym.

§ 14. 1. Profilaktyczne badania lekarskie przeprowadza uprawniony lekarz samodzielnie, uwzględniając wyniki specjalistycznych badań konsultacyjnych i badań dodatkowych oraz ocenę psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na określonym stanowisku kolejowym dokonaną przez psychologa.

2. Profilaktyczne badania lekarskie przeprowadza się z uwzględnieniem:

- 1) skierowania, o którym mowa w § 13 ust. 1;
- 2) wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) charakterystyki stanowisk kolejowych, określonej w załączniku nr 3 do rozporządzenia;
- 4) § 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy.

3. Zakres badań wstępnych i okresowych obejmuje:

- 1) ogólne badanie lekarskie ze szczególnym uwzględnieniem oceny stanu układu krążenia i układu oddechowego, stanu psychicznego i sprawności narządu ruchu;
- 2) badanie narządu wzroku wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki;
- 3) badanie narządu słuchu i równowagi oraz aparatu głosowego, z uwzględnieniem audiogramu, wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii;
- 4) badanie krwi, w tym: morfologię z rozmazem, glikemię na czczo, aminotransferazy i gamma-glutamylotranspeptydaza oraz badanie ogólne moczu;
- 5) badanie w kierunku objawów wskazujących na uzależnienie lub nadużywanie alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu – dotyczy badań wstępnych, a w przypadku badań okresowych – jeżeli istnieją wskazania;
- 6) badanie elektrokardiograficzne w spoczynku;
- 7) inne specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, jeżeli są potrzebne do oceny zdolności fizycznej i psychicznej badanego.

4. Zakres badań kontrolnych obejmuje:

- 1) badanie, o którym mowa w ust. 3 pkt 1;
- 2) inne specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, jeżeli są potrzebne do właściwej oceny spełniania wymagań, ze szczególnym uwzględnieniem tych narządów i układów, których funkcjonowanie było zaburzone lub stało się powodem skierowania na badania.

5. Rodzaj i zakres specjalistycznych badań konsultacyjnych oraz badań dodatkowych przy badaniu kontrolnym określa uprawniony lekarz, który ocenia także, czy do wydania orzeczenia niezbędne jest przeprowadzenie badania psychologicznego.

6. Uprawniony lekarz rozszerza zakres badań wstępnych albo okresowych w przypadku, gdy wynika to z narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia lub warunki szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe, występujące na danym stanowisku kolejowym.

7. Wyniki badań laboratoryjnych, z wyjątkiem badania poziomu glikemii na czczo, uznaje się za miarodajne, jeżeli od ich wykonania minęło nie więcej niż 6 miesięcy.

§ 15. Przed rozpoczęciem badania uprawniony lekarz, lekarz wykonujący specjalistyczne badania konsultacyjne lub badania dodatkowe oraz psycholog:

- 1) potwierdzają tożsamość osoby skierowanej na badanie;
- 2) upewniają się, czy pracownik nie zgłosił się na badanie bezpośrednio po nocnej zmianie lub w stanie uniemożliwiającym ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy – w takim przypadku należy odmówić przeprowadzenia badania i ustalić nowy termin, powiadamiając o tym pisemnie właściwego pracodawcę.

§ 16. 1. Przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy pracownika zatrudnionego na stanowisku kolejowym dłużej niż 5 lat uprawniony lekarz uwzględnia stopień przystosowania zawodowego.

2. Przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy pracownika, który wykonuje dodatkowe czynności, wykraczające poza zakres czynności określonych dla jego stanowiska pracy, uwzględnia się wymagania zdrowotne przewidziane dla tych czynności.

§ 17. Osoby przyjmowane do pracy na stanowiskach kolejowych albo pracowników uznaje się za zdolnych do pracy na tych stanowiskach, jeżeli:

- 1) w wyniku badania ogólnego stanu zdrowia, z uwzględnieniem wyników specjalistycznych badań konsultacyjnych oraz badań dodatkowych, nie stwierdzono istotnych zmian chorobowych ani nieprawidłowości lub stwierdzone zmiany w nieznacznym stopniu ograniczają sprawność ustroju, lecz nie powodują niezdolności do wykonywania czynności na danym stanowisku pracy;
- 2) spełniają wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) uzyskali pozytywną ocenę psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na określonym stanowisku kolejowym wydaną przez psychologa.

Rozdział 4

Jednostki uprawnione do oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników oraz tryb orzekania o tej zdolności

§ 18. 1. Jednostkami uprawnionymi do oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników są:

- 1) komórki organizacyjne Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy;
- 2) Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej.

2. Lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie okulistyki oraz lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii, przeprowadzający specjalistyczne badania profilaktyczne osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

3. Psycholodzy dokonujący oceny psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na stanowiskach kolejowych powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

4. W przypadku gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym, badania psychologiczne przeprowadza się w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

§ 19. W siedzibach Kolejowych Ośrodków Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy oraz w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej powołuje się komisje lekarskie.

§ 20. 1. Komisje lekarskie w siedzibach Kolejowych Ośrodków Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy są powołane do:

- 1) orzekania o zdolności do pracy w przypadku wniesienia odwołania od orzeczenia wydanego przez uprawnionego lekarza;
- 2) orzekania o zdolności do pracy w przypadku, gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym.

2. Komisje lekarskie w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej są powołane do orzekania o zdolności do pracy w przypadku wniesienia odwołania od orzeczenia wydanego przez komisję lekarską w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. W skład komisji lekarskiej orzekającej w przypadku wniesienia odwołania nie może wchodzić uprawniony lekarz, który wydał orzeczenie, od którego rozpatrywane jest odwołanie.

4. Komisja lekarska orzekająca w przypadku wniesienia odwołania może wystąpić do pracodawcy badanego pracownika o informacje niezbędne do pracy komisji, a także zaprosić przedstawiciela pracodawcy do udziału w pracach komisji.

5. Przedstawiciel pracodawcy badanego pracownika nie bierze udziału w badaniu lekarskim i nie może być przy nim obecny. Powinien on scharakteryzować badanego, warunki środowiska pracy, sposób wykonywania pracy i szczególnie wymagania sprawnościowe.

§ 21. 1. Po przeprowadzeniu profilaktycznego badania lekarskiego i badania psychologicznego uprawniony lekarz wydaje orzeczenie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy albo istnienie takich przeciwwskazań.

2. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, uprawniony lekarz wpisuje do orzeczenia lekarskiego, którego wzór określa załącznik nr 4 do rozporządzenia, oraz do indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo dokumentacji pracownika.

3. Uprawniony lekarz wyznacza datę kolejnego badania okresowego i wpisuje ją do orzeczenia lekarskiego.

4. Wyniki badań, rozpoznanie oraz ewentualną konieczność pracy w szklach korekcyjnych lub soczewkach kontaktowych należy wpisać do indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo dokumentacji pracownika.

5. Konieczność pracy w szklach korekcyjnych lub soczewkach kontaktowych należy dodatkowo wpisać do orzeczenia lekarskiego.

6. Orzeczenie lekarskie wystawia się w 2 egzemplarzach, z których jeden otrzymuje odpowiednio osoba przyjmowana do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownik, a drugi pracodawca. Kopię orzeczenia lekarskiego umieszcza się w indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo dokumentacji pracownika.

7. Rejestr wydanych orzeczeń prowadzi się oddzielnie dla każdego pracodawcy.

§ 22. 1. Jeżeli osoba przyjmowana do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownik lub pracodawca nie zgadza się z treścią orzeczenia wydanego przez uprawnionego lekarza może złożyć w terminie 7 dni od dnia wydania tego orzeczenia pisemne odwołanie.

2. Odwołanie składa się do uprawnionego lekarza, który wydał orzeczenie. Odwołanie wraz z uwierzytelnioną kopią dokumentacji medycznej badania lekarz przekazuje w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania do właściwej terenowo komisji lekarskiej w siedzibie Kolejowego Ośrodka Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy.

3. W terminie 14 dni od dnia złożenia odwołania przeprowadza się ponowne badanie.

4. Przepisy § 14 ust. 2 pkt 2–4, ust. 3, 4 i 7, § 16 ust. 2, § 17 i 21 ust. 4–6 stosuje się przy przeprowadzaniu ponownych badań. Przepisy § 14 ust. 5 i 6, § 15, 16 ust. 1 i § 21 ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 23. 1. Jeżeli pracownik lub pracodawca nie zgadza się z treścią orzeczenia wydanego przez komisję lekarską w siedzibie Kolejowego Ośrodka Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy w przypadku, o którym mowa w § 20 ust. 1 pkt 2, może złożyć w terminie 7 dni od dnia wydania tego orzeczenia pisemne odwołanie.

2. Odwołanie składa się do komisji lekarskiej, która wydała orzeczenie. Odwołanie wraz z uwierzytelnioną kopią dokumentacji medycznej badania komisja lekarska przekazuje w ciągu 7 dni od dnia jego otrzymania do komisji lekarskiej w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

3. W terminie 14 dni od dnia złożenia odwołania przeprowadza się ponowne badanie.

4. Przepisy § 14 ust. 2 pkt 2–4, ust. 3, 4 i 7, § 16 ust. 2, § 17 i 21 ust. 4–6 stosuje się przy przeprowadzaniu ponownych badań. Przepisy § 14 ust. 5 i 6, § 15, § 16 ust. 1 i § 21 ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 24. 1. Orzeczenie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy albo istnienie takich przeciwwskazań wydane w trybie odwoławczym, komisja lekarska wpisuje do orzeczenia lekarskiego wydanego w trybie odwoławczym, którego wzór określa załącznik nr 5 do rozporządzenia, oraz do indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo dokumentacji pracownika.

2. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym jest ostateczne.

Rozdział 5

Sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników, autoryzacje oraz wzory dokumentów potwierdzających te kwalifikacje

§ 25. 1. Komisję egzaminacyjną powołuje i odwołuje, na wniosek pracodawcy lub wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego odmawia powołania komisji w przypadku gdy kandydat na przewodniczącego, kandydat na członka komisji lub kandydat na sekretarza komisji był w składzie komisji egzaminacyjnej odwołanej na podstawie ust. 3.

2. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego może upoważnić do powoływania i odwoływania komisji egzaminacyjnej właściwego miejscowo dyrektora oddziału Terenowego Urzędu Transportu Kolejowego, a w przypadku braku dyrektora oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego inne osoby spośród pracowników oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego lub Urzędu Transportu Kolejowego.

3. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego odwołuje komisję w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia przez komisję przepisów rozporządzenia lub skazania przewodniczącego, członka lub sekretarza komisji prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo: karne skarbowe, przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, bezpieczeństwu powszechnemu, mieniu, obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz wiarygodności dokumentów.

4. Wniosek o powołanie komisji egzaminacyjnej zawiera informacje dotyczące wykształcenia i kwalifikacji posiadanych przez kandydatów na przewodniczącego i członków komisji oraz oświadczenia kandydatów na przewodniczącego, członków komisji oraz sekretarza komisji o niekaralności prawomocnym wyrokiem za przestępstwa, o których mowa w ust. 3.

5. Do składu komisji egzaminacyjnej powołuje się:

- 1) przewodniczącego, posiadającego wykształcenie wyższe, kwalifikacje zawodowe odpowiadające zakresowi tematyki pracy osób egzaminowanych i co najmniej 4-letni staż pracy w obrębie danej dziedziny pracy na stanowisku podlegającym egzaminowaniu i który nie został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwa, o których mowa w ust. 3;
- 2) co najmniej dwóch członków, posiadających wykształcenie co najmniej średnie, kwalifikacje zawodowe odpowiadające zakresowi tematyki pracy osób egzaminowanych i co najmniej 4-letni staż pracy w obrębie danej dziedziny pracy na stanowisku podlegającym egzaminowaniu, którzy nie zostali skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwa, o których mowa w ust. 3;
- 3) sekretarza komisji – osobę, która nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa, o których mowa w ust. 3, wyznaczoną przez pracodawcę lub wyspecjalizowaną jednostkę szkoleniową.

6. Kopie dokumentów zawierających informacje, o których mowa w ust. 4, potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osobę przyjmującą dokumenty, przechowuje wnioskodawca.

7. Obsługę administracyjną komisji egzaminacyjnej zapewnia pracodawca lub wyspecjalizowana jednostka szkoleniowa.

§ 26. 1. Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin kwalifikacyjny na wniosek pracodawcy o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, pracodawca składa w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna, albo w wyspecjalizowanej jednostce szkoleniowej.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć następujące dokumenty osób egzaminowanych:

- 1) kopię dyplomu lub świadectwa potwierdzającego wymagane wykształcenie;
- 2) dzienniczek;
- 3) dowód uiszczenia opłaty za egzamin kwalifikacyjny, o ile jest ona wymagana;
- 4) kopię programu przygotowania zawodowego, o którym mowa w § 5 ust. 3;
- 5) dokument potwierdzający ukończenie szkolenia teoretycznego, o ile było wymagane w programie przygotowania zawodowego;
- 6) kopię orzeczenia lekarskiego.

§ 27. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej:

- 1) dopuszcza osoby do egzaminu kwalifikacyjnego, a w przypadku stwierdzenia braków we wniosku, o którym mowa w § 26 ust. 1, wzywa do usunięcia stwierdzonych braków w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania;
- 2) wyznacza termin i miejsce przeprowadzenia egzaminu kwalifikacyjnego;
- 3) wyznacza spośród członków komisji egzaminacyjnej osoby do przeprowadzenia egzaminu praktycznego oraz części pisemnej egzaminu teoretycznego, zwane dalej „zespołem egzaminacyjnym”;
- 4) wyznacza, w porozumieniu z pracodawcą, terminy egzaminów poprawkowych;
- 5) przydziela dla poszczególnych członków komisji egzaminacyjnej zakres zagadnień egzaminacyjnych w celu opracowania zadań egzaminu praktycznego, zestawów pytań lub testów części pisemnej oraz zestawów pytań części ustnej egzaminu teoretycznego;
- 6) zatwierdza, na wniosek członków komisji egzaminacyjnej, zadania egzaminu praktycznego, zestawy pytań lub testów części pisemnej oraz zestawy pytań części ustnej egzaminu teoretycznego, opracowane na podstawie zagadnień egzaminacyjnych określonych dla danego stanowiska kolejowego w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 7) powiadamia pisemnie właściwego miejscowo dyrektora oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego o terminie i miejscu przeprowadzenia egzaminu.

§ 28. 1. Członkowie komisji egzaminacyjnej, w zakresie przydzielonego im zakresu zagadnień egzaminacyjnych, opracowują zadania egzaminu praktycznego, zestawy pytań lub testów części pisemnej oraz zestawy pytań części ustnej egzaminu teoretycznego.

2. Do czasu rozpoczęcia egzaminu i ogłoszenia tematów ich treść nie może być ujawniona.

§ 29. 1. Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin kwalifikacyjny w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o jego przeprowadzenie.

2. Osoba dopuszczona do egzaminu kwalifikacyjnego co najmniej na 7 dni przed terminem egzaminu zostaje pisemnie, za potwierdzeniem odbioru, zawiadomiona o jego terminie i miejscu.

§ 30. 1. Egzamin kwalifikacyjny składa się z egzaminu teoretycznego oraz z egzaminu praktycznego.

2. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla poszczególnych stanowisk kolejowych określa część III załącznika nr 1 do rozporządzenia.

3. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla danego stanowiska kolejowego określony w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia jest podstawą do opracowania zadań egzaminu praktycznego, zestawów pytań lub testów części pisemnej oraz zestawów pytań części ustnej egzaminu teoretycznego.

§ 31. 1. Egzamin teoretyczny obejmuje sprawdzenie wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami dla danego stanowiska kolejowego.

2. Egzamin teoretyczny składa się z części pisemnej i ustnej.

3. Część pisemna egzaminu teoretycznego może mieć formę pracy pisemnej lub testu jednokrotnego wyboru.

4. Osoba egzaminowana losowo wybiera, z przygotowanych przez członków komisji egzaminacyjnej, po jednym zestawie pytań lub teście do rozwiązania na części pisemnej oraz po jednym zestawie do części ustnej egzaminu teoretycznego w określonym zakresie tematycznym.

5. Czas na napisanie pracy pisemnej nie powinien przekraczać 3 godzin.

§ 32. 1. W przypadku gdy część pisemna egzaminu teoretycznego jest przeprowadzana w formie testu dla każdej egzaminowanej grupy osób poddawanych jednocześnie egzaminowi, należy przygotować różne zestawy testów w liczbie nie mniejszej niż liczba zdających plus jeden.

2. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 pytań w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

3. Czas trwania części pisemnej egzaminu teoretycznego w formie testu nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

4. Część pisemną egzaminu teoretycznego w formie testu uważa się za zdaną, jeżeli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej $\frac{2}{3}$ możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

§ 33. 1. Warunkiem dopuszczenia do części ustnej egzaminu teoretycznego jest uzyskanie pozytywnego wyniku z części pisemnej egzaminu teoretycznego.

2. Komisja egzaminacyjna przeprowadza część ustną egzaminu teoretycznego w pełnym składzie, z tym że poszczególni członkowie komisji zadają pytania w zakresie tematycznym zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

§ 34. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu teoretycznego przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu teoretycznego poprawkowego, który jest przeprowadzany zgodnie z § 31–33, nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia wyniku egzaminu.

§ 35. Pozytywny wynik egzaminu teoretycznego stanowi warunek dopuszczenia osoby egzaminowanej do egzaminu praktycznego.

§ 36. 1. Egzamin praktyczny polega na sprawdzeniu umiejętności samodzielnego wykonania przez osobę egzaminowaną określonych czynności zgodnie z losowo wybranymi zadaniami do realizacji na danym stanowisku kolejowym.

2. Zakres egzaminu praktycznego dla danego stanowiska kolejowego określony w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia może obejmować także sporządzenie przez osobę egzaminowaną dokumentacji związanej z pracą na tym stanowisku kolejowym.

3. Egzamin praktyczny przeprowadza się na stanowisku w miejscu pracy lub w warunkach analogicznych do stanowiska i miejsca pracy.

4. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu praktycznego jest ukończenie szkolenia teoretycznego, o ile jest ono wymagane w programie przygotowania zawodowego.

5. Egzamin praktyczny przeprowadza co najmniej dwuosobowy zespół egzaminacyjny wyznaczony przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej stosownie do posiadanych kwalifikacji w zakresie specjalności osób egzaminowanych.

6. Z przebiegu egzaminu praktycznego sekretarz komisji sporządza protokół, w którym stwierdza wynik egzaminu, a zespół egzaminacyjny i członkowie komisji go podpisują.

7. Do protokołu z egzaminu praktycznego należy dołączyć sporządzoną przez kandydata dokumentację z egzaminu praktycznego (rozkazy pisemne, wykresy), o ile jej sporządzenie było wymagane.

8. W przypadku uzyskania na egzaminie praktycznym wyniku negatywnego, przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu praktycznego poprawkowego, który jest przeprowadzany zgodnie z ust. 1–7, nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia egzaminu praktycznego.

§ 37. 1. Z przebiegu egzaminu kwalifikacyjnego sekretarz komisji sporządza protokół, który określa wyniki egzaminów uzyskane przez poszczególne osoby egzaminowane. Protokół podpisują członkowie komisji egzaminacyjnej.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje pracodawcy, a jego kopię dyrektorowi właściwego miejscowo oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

§ 38. Komisja egzaminacyjna, na podstawie uzyskanego przez osobę egzaminowaną pozytywnego wyniku egzaminu, wydaje świadectwo zdania egzaminu kwalifikacyjnego, którego wzór określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 39. W świadectwie zdania egzaminu kwalifikacyjnego dla prowadzącego pojazdy kolejowe określa się rodzaj trakcji.

§ 40. Pracodawca oraz wyspecjalizowana jednostka szkoleniowa prowadzą rejestr przeprowadzonych egzaminów oraz zapewniają przechowywanie dokumentacji z przeprowadzonych egzaminów.

§ 41. 1. Pracodawca na podstawie świadectwa zdania egzaminu kwalifikacyjnego, zaliczonej jazdy próbnej oraz po uzyskaniu autoryzacji, wydaje dla prowadzącego pojazdy kolejowe prawo kierowania pojazdem kolejowym, którego wzór określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

2. Pracownikowi uprawnionemu do wykonywania czynności na stanowisku maszynisty na podstawie licencji maszynisty oraz świadectwa maszynisty oraz pracownikowi, który posiada odpis świadectwa maszynisty wydany przez przewoźnika kolejowego lub zarządcę infrastruktury, stwierdzający, że wykonywał on uprzednio czynności na stanowisku maszynisty pracodawca wydaje prawo kierowania pojazdem kolejowym uprawniające do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pojazdy kolejowe w specjalności:

- 1) prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych,
- 2) prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznicy kolejowej,
- 3) prowadzący pojazdy kolejowe po liniach kolejowych, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym

– bez konieczności ukończenia szkolenia teoretycznego oraz praktycznego i zdania egzaminu kwalifikacyjnego.

3.²⁾ Dla stanowiska prowadzący pojazdy kolejowe pracodawca może zwolnić osoby posiadające ważną licencję maszynisty z obowiązku przechodzenia szkolenia teoretycznego i części teoretycznej egzaminu kwalifikacyjnego, a osoby posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkolenia na licencję maszynisty – z obowiązku przechodzenia szkolenia teoretycznego.

4. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych praw kierowania pojazdem kolejowym.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 listopada 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. poz. 2572), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

§ 42. 1. Warunkiem dopuszczenia pracowników do wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym jest uzyskanie przez nich autoryzacji przeprowadzanej przez pracodawcę.

2. Autoryzację przeprowadza się:

- 1) przed dopuszczeniem do wykonywania samodzielnie czynności na danym stanowisku kolejowym;
- 2) w przypadku zmiany miejsca pracy, typu pojazdu kolejowego lub gdy przerwa w pracy na danym stanowisku kolejowym trwała dłużej niż 6 miesięcy;
- 3) w przypadku wprowadzenia zmian organizacyjnych lub technicznych mających wpływ na sposób wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym.

3. Uzyskanie autoryzacji poprzedza się przeszkoleniem praktycznym na stanowisku w miejscu pracy. Pracodawca przeprowadza autoryzację, uwzględniając doświadczenie zawodowe pracownika oraz warunki w miejscu pracy.

4. Do zakresu autoryzacji dla stanowisk kolejowych kierownik pociągu oraz prowadzący pojazdy kolejowe należy dodatkowo sprawdzenie:

- 1) wykonania obowiązkowych jazd w czynnej kabinie pojazdu kolejowego z napędem, z czego, o ile to możliwe, dwie należy wykonać między zmrokiem a świtem;
- 2) znajomości odpowiednio infrastruktury kolejowej lub bocznic kolejowych według programu ustalonego przez pracodawcę.

5. Pracodawca przeprowadza okresową kontrolę znajomości odpowiednio infrastruktury kolejowej lub bocznic kolejowych przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach kolejowych, o których mowa w ust. 4.

6. Przepisów ust. 4 nie stosuje się do stanowiska kolejowego prowadzącego pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych.

§ 43. 1. Pracodawca wydaje pracownikom dokument upoważniający do wykonywania czynności na stanowisku kolejowym, którego wzór określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych dokumentów, o których mowa w ust. 1.

§ 44. 1. Pracownicy podlegają doskonaleniu zawodowemu i egzaminom okresowym.

2. Egzamin okresowy przeprowadza się w formie testu jednokrotnego wyboru nie rzadziej niż raz na 4 lata, licząc od daty przeprowadzenia odpowiednio egzaminu kwalifikacyjnego, egzaminu weryfikacyjnego albo ostatniego egzaminu okresowego.

3. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej powoływanej przez pracodawcę lub wyspecjalizowaną jednostkę szkoleniową w składzie, o którym mowa w § 25 ust. 5.

4. Czas trwania egzaminu okresowego nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

5. Egzamin okresowy uważa się za zdany, jeżeli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

6. Z egzaminu okresowego nie wystawia się oceny. Komisja egzaminacyjna określa wynik egzaminu jako pozytywny albo negatywny.

7. W przypadku uzyskania na egzaminie okresowym wyniku negatywnego, pracodawca określa termin egzaminu poprawkowego. Do poprawkowego egzaminu okresowego ust. 2–6 stosuje się. Poprawkowy egzamin okresowy można zdać dwa razy.

§ 45. Pracodawca kieruje pracownika do innego pracodawcy lub wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej w przypadku, gdy nie ma możliwości samodzielnego zorganizowania doskonalenia zawodowego lub przeprowadzenia egzaminu okresowego lub weryfikacyjnego.

§ 46. 1. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza się w przypadku, gdy:

- 1) pracownik został odsunięty od pracy na skutek stwierdzonych uchybień w pracy mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego;
- 2) ciągła przerwa w pracy na danym stanowisku kolejowym trwała dłużej niż 12 miesięcy lub pracownik nie uzyskał wyniku pozytywnego na egzaminie okresowym;

- 3) wniosek o przeprowadzenie egzaminu weryfikacyjnego złożyła Państwowa Komisja Badania Wypadków Kolejowych lub komisja kolejowa w związku z udziałem pracownika w zdarzeniu kolejowym;
- 4) pracodawca stwierdzi konieczność przeprowadzenia egzaminu w celu zminimalizowania zagrożeń zidentyfikowanych w ramach dokonanej oceny ryzyka.

2. Przed złożeniem wniosku o skierowanie pracownika na egzamin weryfikacyjny pracodawca kieruje pracownika do odbycia zajęć próbnych na stanowisku kolejowym, którego dotyczy egzamin weryfikacyjny, określając opiekuna oraz czas, termin i miejsce przeprowadzenia tych zajęć.

3. Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin weryfikacyjny na wniosek pracodawcy o przeprowadzenie egzaminu weryfikacyjnego.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, pracodawca składa w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna, albo w wyspecjalizowanej jednostce szkoleniowej.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, dołącza się:

- 1) dowód uiszczenia opłaty za egzamin, o ile jest wymagana;
- 2) kopię orzeczenia lekarskiego;
- 3) kopię świadectwa zdania egzaminu kwalifikacyjnego;
- 4) potwierdzenie odbycia zajęć próbnych.

6. Do przeprowadzania egzaminu weryfikacyjnego stosuje się przepisy § 25, 27, § 30 ust. 2 i 3, § 31–36. Przepisy § 30 ust. 1, § 37 i § 38 stosuje się odpowiednio.

§ 47. Wyniki egzaminów kwalifikacyjnego, weryfikacyjnego, okresowego oraz uzyskanie autoryzacji odnotowuje się w rejestrze egzaminów pracownika prowadzonym przez pracodawcę.

Rozdział 6

Wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych oraz wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji pracowników oraz sposób uiszczania tych opłat

§ 48. 1. Za przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego, egzaminu weryfikacyjnego oraz egzaminu kwalifikacyjnego poprawkowego kierujący wnioskiem uiszcza opłatę egzaminacyjną w wysokości 100 PLN za każdą osobę zgłoszoną do egzaminu.

2. Nie uiszcza opłaty egzaminacyjnej pracodawca, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

3. Opłatę egzaminacyjną uiszcza się na rachunek bankowy podmiotu, przy którym działa komisja egzaminacyjna.

§ 49. 1. Za udział w pracach komisji egzaminacyjnych przewodniczącemu oraz członkom komisji przysługuje wynagrodzenie.

2. Łączna wysokość wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powinna wynosić nie więcej niż 70 % kwoty wyliczonej jako iloczyn liczby osób egzaminowanych oraz stawki opłaty egzaminacyjnej, o której mowa w § 48 ust. 1.

3. Wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej jest o 50 % wyższe niż członka komisji.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i przepis końcowy

§ 50. Komisje egzaminacyjne stwierdzające kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, powołane na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują uprawnienia do stwierdzania kwalifikacji tych pracowników.

§ 51. 1. Do spraw dotyczących profilaktycznych badań lekarskich, badań psychologicznych, ponownych badań oraz wniesionych odwołań, rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Komisje lekarskie powołane w kolejowych poradniach medycyny pracy na podstawie przepisów dotychczasowych stają się komisjami lekarskimi w Kolejowych Ośrodkach Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy.

§ 52. Do szkoleń i egzaminów pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 53. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 18 stycznia 2021 r.³⁾

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 46), które na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 9 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 462) utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Załącznik nr 1

SZCZEGÓŁOWE WARUNKI, JAKIE SĄ OBOWIĄZANI SPEŁNIAĆ PRACOWNICY ORAZ OSOBY PRZYJMOWANE DO PRACY NA STANOWISKACH KOLEJOWYCH, W TYM WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE, PROGRAM I ZAKRES PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO I WYMAGANY CZAS JEGO TRWANIA ORAZ ZAKRES ZAGADNIEŃ EGZAMINACYJNYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH STANOWISK KOLEJOWYCH

1. Dyżurny ruchu

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe.

2. Staż pracy – 2 lata pracy na innym stanowisku kolejowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant C

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – 5 lat pracy na stanowisku nastawniczego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:	Liczba dni dla wariantu C:
Szkolenie teoretyczne				
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy	nie jest wymagane
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne				
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi i wybranymi zagadnieniami pracowniczymi	1	2	2
2.	Techniczne posterunki nastawcze: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych dyżurnego ruchu; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej; zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	10	23	23
3.	Zapoznanie się z zagadnieniami związanymi z obsługą systemów i programów komputerowych wspomagających pracę dyżurnego ruchu	3	4	4
4.	Zapoznanie się z regulaminem technicznym posterunku technicznego oraz tymczasowymi regulaminami prowadzenia ruchu w czasie zamknięć torowych	4	6	6

5.	Budowa torów i rozjazdów oraz metody ich utrzymania i zasady kontroli ich stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu lub przejścia kolejowego	2	5	5
6.	Urządzenia elektroenergetyczne na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne, urządzenia ogrzewania rozjazdów	1	2	2
7.	Zapoznanie z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	1	1	1
8.	Zasady organizowania i wykonywania przewozu koleją towarów niebezpiecznych	2	3	3
9.	Zasady organizacji międzynarodowych i krajowych przewozów osób i rzeczy; rozkłady jazdy pociągów	3	5	5
10.	Dyspozytura – struktura organizacyjna pionu dyspozytorskiego; nadzór dyspozytorski nad ruchem pasażerskim i towarowym; zapoznanie się z zasadami organizacji akcji ratunkowej po zdarzeniu kolejowym; łączność dyspozytorska; współpraca dyspozytora liniowego z innymi dyspozytorami i dyżurnymi ruchu	4	6	6
11.	Ogólna budowa pojazdów kolejowych	1	2	2
12.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu, próby hamulca zespolonego	1	2	2
13.	Zabezpieczanie ładunków w wagonie, wzrokowa ocena sprawności technicznej taboru kolejowego	1	1	1
	Suma	34	62	62
Zajęcia próbne				
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie pracy pod nadzorem na stanowisku dyżurnego ruchu	10	20	20
Ogółem:		44	82	82

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- b) sterowania ruchem kolejowym;

2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:

- a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) systemu zarządzania bezpieczeństwem,
- d) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności oraz ogólna znajomość:
 - budowy urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - organizacji i wykonywania wojskowych przewozów transportem kolejowym oraz przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
 - budowy urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
 - budowy toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

2. Egzamin praktyczny:

1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej (egzemplarz szkoleniowy) podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;

2) wypisanie rozkazów pisemnych (egzemplarz szkoleniowy) w zadanych przypadkach;

3) dokonanie zapisów w dzienniku ruchu (egzemplarz szkoleniowy) podczas zamknięć torowych;

4) opracowanie treści podanych telegramów adresowych (egzemplarz szkoleniowy);

5) omówienie czynności związanych z przygotowaniem drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na wskazanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;

6) omówienie zakresu czynności wykonywanych przez nastawniczego i zwrotniczego;

7) obsługa urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;

8) użycie środków technicznych służących do miejscowego zabezpieczenia iglic zwrotnicowych w krańcowym położeniu, przejście na lokalne nastawianie zwrotnic;

9) sposoby zabezpieczania drogi przebiegu dlajazd na sygnał zastępczy lub rozkaz pisemny.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465), zwanej dalej „ustawą – Kodeks pracy”.

V. 1. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko dyżurnego ruchu uprawnia do wykonywania czynności nastawniczego i zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z posterunku nastawczego.

2. Staż pracy na innym stanowisku kolejowym, o którym mowa w wariantcie B, nie jest wymagany w przypadku kandydatów do egzaminu ubiegających się o uzyskanie uprawnień na stanowisko dyżurny ruchu u zarządcy infrastruktury zarządzającego infrastrukturą kolejową obejmującą wyłącznie linie kolejowe o zasięgu miejskim, podmiejskim lub regionalnym lub u użytkownika bocznicy kolejowej.

2. Nastawniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.
2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni
Szkolenie teoretyczne		
1.	Szkolenie teoretyczne	według programu pracodawcy dla kandydatów, którzy posiadają wykształcenie określone w wariantcie A dla stanowiska dyżurnego ruchu – nie jest wymagane
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne		
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi i z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	2

2.	Techniczne posterunki nastawcze: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych nastawniczego; zapoznanie z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	7
3.	Regulamin techniczny posterunku technicznego	2
4.	Budowa, utrzymanie i zasady kontroli stanu technicznego torów i rozjazdów	5
5.	Urządzenia elektroenergetyczne na posterunku ruchu	2
6.	Budowa i obsługa przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z posterunku nastawczego oraz postępowanie w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	4
7.	Ogólna budowa pojazdów kolejowych	1
8.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu, uproszczona próba hamulca zespolonego	1
9.	Zabezpieczanie ładunków w wagonie, wzrokowa ocena sprawności technicznej taboru kolejowego	1
	Suma	25
Zajęcia próbne		
1.	Zajęcia próbne – pod nadzorem na stanowisku nastawniczego	8
Ogółem:		33

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) techniki ruchu kolejowego,
- b) sterowania ruchem kolejowym;

2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:

- a) techniki ruchu kolejowego,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,

d) ogólna znajomość budowy urządzeń:

- sterowania ruchem kolejowym i łączności,
- zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
- toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej (egzemplarz szkoleniowy) podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
- 2) użycie środków technicznych służących do miejscowego zabezpieczania iglic zwrotnicowych w krańcowym położeniu;
- 3) omówienie przygotowania drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na danych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego;
- 6) odłączenie napędu zwrotnicowego o scentralizowanym sposobie nastawiania i przejścia na ręczne przestawianie zwrotnicy;
- 7) obsługa urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;
- 8) sposoby zabezpieczania drogi przebiegu dla jazd na sygnał zastępczy lub rozkaz pisemny.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko nastawczego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z posterunku nastawczego.

3. Zwrotniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie: co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.
2. Staż pracy: odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni
Szkolenie teoretyczne		
1.	Szkolenie teoretyczne	według programu pracodawcy
		Dla kandydatów, którzy posiadają wykształcenie określone w wariantcie A dla stanowiska dyżurnego ruchu – nie jest wymagane
Staż stanowiskowy i szkolenia praktyczne		
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi i z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	2
2.	Techniczne posterunki nastawcze: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych zwrotniczego; zapoznanie z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	2
3.	Regulamin techniczny stacji/posterunku technicznego	1
4.	Budowa, utrzymanie i zasady kontroli stanu technicznego torów i rozjazdów	3
5.	Urządzenia elektroenergetyczne na posterunku ruchu	1

6.	Budowa i obsługa przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z posterunku nastawczego oraz postępowanie w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	2
	Suma	11
Zajęcia próbne		
1.	Zajęcia próbne – pod nadzorem na stanowisku zwrotniczego	3
Ogółem:		14

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematu lub rozwiązanie testu z zakresu techniki ruchu kolejowego;

2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:

a) techniki ruchu kolejowego,

b) sygnalizacji kolejowej,

c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,

d) ogólna znajomość budowy:

– urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,

– toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

2. Egzamin praktyczny:

1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej (egzemplarz szkoleniowy) podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;

2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej;

3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na danych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;

4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;

5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego;

6) obsługa urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;

7) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko zwrotniczego uprawnia dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z posterunku nastawczego.

4. Kierownik pociągu:*Kierownik pociągu pasażerskiego i towarowego*

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu organizacji przewozów kolejowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – rok pracy na stanowisku konduktora lub manewrowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Regulaminy techniczne posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu, prowadzenie dokumentacji techniczno-ruchowej, zasady prowadzenia ruchu pociągów, rodzaje urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacja kolejowa, przygotowywanie dróg przebiegów dla jazd pociągowych i manewrowych	3	6

2.	Sposoby zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych, ogólne zasady przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi, z przesyłkami nadzwyczajnymi oraz ogólne zasady ładowania i zabezpieczania ładunku na wagonach	2	4
3.	Obowiązki manewrowego oraz nadzorującego i kierującego manewrami, sposoby wykonywania manewrów, sygnały podawane przy manewrach, sprzęganie i rozprzęganiem taboru, prędkości jazd manewrowych, manewry po torach głównych oraz przez przejazdy i przejścia; zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem, dokumentacja ruchowa w zakresie pracy manewrowej	2	4
4.	Rodzaje hamulców, obsługa urządzeń wagonowych, obliczanie rzeczywistej oraz wymaganej masy hamującej, wykonywanie szczegółowej i uproszczonej próby hamulca, sygnały podawane przy próbie hamulca	4	10
5.	Rozkazy pisemne i ostrzeżenia dla drużyn pociągowych, dokumenty pociągowe, wewnętrzny rozkład jazdy	2	3
6.	Nadzór nad prowadzeniem i regulowaniem ruchu pociągów w sytuacjach nadzwyczajnych, organizacja akcji ratunkowej w razie zdarzeń kolejowych i klęsk żywiołowych	2	2

7.	Prawa i obowiązki kierownika pociągu wynikające z regulaminu pracy, obowiązki kierownika pociągu z jedno- i wieloosobową obsadą konduktorską, prowadzenie dokumentacji pociągowej, użytkowanie urządzeń radiołączności pociągowej, podawanie i odbieranie sygnałów kolejowych w zakresie drużyny pociągowej, postępowanie w razie zagrożenia bezpieczeństwa podróżnych oraz bezpieczeństwa ruchu kolejowego, samodzielne wykonanie zahamowania pociągu w kabinie maszynisty, sposoby odłączenia urządzeń energetycznych pojazdu w nagłych przypadkach	5	5
8.	Budowa taboru oraz oględziny techniczne pociągu	3	6
	Suma:	23	40
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie pod nadzorem czynności kierownika pociągu	3	5
	Ogółem:	26	45

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) zasad postępowania w przypadku szczególnych wydarzeń i zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- b) zasad zestawiania pociągów,
- c) zasad prowadzenia ruchu pociągów i pracy manewrowej,
- d) obowiązków jedno- i wieloosobowej drużyny konduktorskiej,
- e) osłony pociągu zatrzymanego na torze szlakowym;

2) część ustna – znajomość:

- a) obsady i przygotowania pociągów do jazdy,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) prowadzenia ruchu pociągów na szlaku bez blokady liniowej, z pól samoczynną i samoczynną blokadą liniową, szczególne sposoby prowadzenia ruchu pociągów,
- d) zezwolenia na wjazd, wyjazd lub przejazd pociągu,
- e) warunków przejazdu pociągu obok semafora, na którym brak sygnału zezwalającego,
- f) powiadamiania drużyn pociągowych – rozkazy pisemne, ostrzeżenia,
- g) zasad wykonywania manewrów,
- h) określania i podziału pociągów, rozkładów jazdy do użytku wewnętrznego i publicznego,
- i) obsługi urządzeń radiołączności kolejowej,
- j) sposobu postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i wypadków kolejowych,
- k) prowadzenia przewozów nadzwyczajnych, w tym towarów niebezpiecznych,
- l) obsługi urządzeń wagonów pasażerskich i towarowych,
- m) zasad prowadzenia ruchu pociągów po torze zamkniętym,
- n) sposobu postępowania w razie potrzeby osłonięcia sygnałami toru zamkniętego i przeszkody na torze szlakowym,
- o) sposobu oznaczenia miejsca robót i zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom zatrudnionym na torze zamkniętym przez kierującego robotami.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozprzęgania wagonów (jednostek) w składzie pociągu;
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej, obliczenie największej dozwolonej prędkości jazdy pociągu (gdy rzeczywista masa hamująca jest mniejsza od wymaganej masy hamującej);
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy, znajomość sieci kolejowej;
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 6) wizualne sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, fazy przekładania zwrotnicy nastawianej ręcznie, sprawdzanie zamknięć nastawczych;
- 7) wypełnianie prowadzonej przez kierownika pociągu dokumentacji związanej z pracą ruchową i obsadą drużyny pociągowej i konduktorskiej;

- 8) prezentacja obsługi wytypowanych urządzeń i wyposażenia wagonów;
- 9) wykonanie oględzin technicznych pociągu.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. 1. Kandydat na kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

2. Staż pracy na stanowisku konduktora lub manewrowego, o którym mowa w wariantcie B, nie jest wymagany w przypadku kandydatów do egzaminu ubiegających się o uzyskanie uprawnień na stanowisko kierownik pociągu u przewoźnika kolejowego wykonującego przewozy o zasięgu miejskim, podmiejskim lub regionalnym.

Kierownik pociągu gospodarczego i roboczego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu organizacji przewozów kolejowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego

II. Program przygotowania zawodowego dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy

Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi oraz z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	1	2
2.	Obowiązki kierownika pociągu gospodarczego i roboczego, nadzorowanie, kierowanie i wykonywanie manewrów, dokumenty prowadzone przez drużynę pociągową	2	3
3.	Regulaminy techniczne posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu, zasady prowadzenia ruchu pociągów, rodzaje urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacja kolejowa, przygotowanie dróg przebiegu dla jazd manewrowych	3	4
4.	Zasady przewozu przesyłek nadzwyczajnych	2	2
5.	Sposoby obsługi urządzeń samowładowczych w wagonach używanych przy utrzymaniu infrastruktury kolejowej	3	4
6.	Budowa torów i rozjazdów oraz sposoby ich utrzymania i kontroli stanu technicznego	2	3
7.	Sposoby zestawiania pociągów towarowych oraz gospodarczych	2	3

	i roboczych, zasady przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozów wojskowych		
8.	Zasady oględzin technicznych wagonów w składzie pociągu, sposoby przeprowadzania prób hamulca zespolonego	2	3
9.	Hamowanie pociągu w kabinie maszynisty oraz sposoby odłączania urządzeń energetycznych pojazdu kolejowego w sytuacjach szczególnych	2	3
10.	Zasady postępowania w przypadku wykonywania nieplanowych (awaryjnych) robót w strefie oddziaływania na urządzenia samoczynnej sygnalizacji przejazdowej	1	2
	Suma	20	29
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie czynności kierownika pociągu roboczego i gospodarczego pod nadzorem	2	5
Ogółem:		22	34

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu pracy i obowiązków kierownika pociągu gospodarczego i roboczego;

2) część ustna – znajomość zagadnień:

- a) techniki ruchu kolejowego,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) prowadzenia dokumentów pociągowych,
- d) łączności bezprzewodowej,

- e) zestawiania pociągów gospodarczych i roboczych,
- f) obsługi urządzeń samowładowczych wagonów,
- g) osłony miejsca robót i zasad zapewnienia bezpieczeństwa pracowników przez kierującego robotami,
- h) ogólna znajomość przewozu:
 - wagonów z towarami niebezpiecznymi,
 - przesyłek nadzwyczajnych.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozprzęgania wagonów towarowych lub innych pojazdów kolejowych przeznaczonych do kolejowych robót torowych lub utrzymania i naprawy infrastruktury i sieci trakcyjnej;
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej;
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy pociągów, znajomość sieci kolejowej;
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 6) wzrokowe sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, przełożenie zwrotnic przy użyciu przeciwwagi;
- 7) wypełnienie prowadzonej przez kierownika pociągu gospodarczego i roboczego dokumentacji pociągowej;
- 8) określenie czynności związanych z wykryciem pękniętej szyny;
- 9) przygotowanie drogi przebiegu po rozjazdach wyznaczonych do obsługi przez drużynę pociągową.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

5. Ustawiacz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej, oraz uzyskanie

odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – 6 miesięcy pracy na stanowisku manewrowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – rok pracy na stanowisku manewrowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi oraz z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	1	2
2.	Czynności podstawowe i dodatkowe ustawiacza	2	3
3.	Czynności kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego	2	3
4.	Regulamin pracy manewrowej	1	2
5.	Organizacja prac manewrowych	1	2

6.	Gospodarka wagonami pasażerskimi lub towarowymi	2	3
7.	Przewozy nadzwyczajne, w tym towary niebezpieczne	2	2
8.	Obsługa punktów technologicznych i ładunkowych	1	2
9.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2	3
10.	Próby hamulca zespolonego	2	3
	Suma	16	25
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne pod nadzorem na stanowisku ustawiacza	5	10
Ogółem:		21	35

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
- b) zagadnień handlowo-przewozowych,
- c) przewozu towarów niebezpiecznych;

2) część ustna – znajomość:

- a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) zagadnień handlowo-przewozowych.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;
- 2) wykonanie oględzin technicznych składu pociągu;
- 3) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 4) przyjęcie i zdanie wagonu w punkcie zdawczo-odbiorczym.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. 1. Kandydat na ustawiacza powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

2. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko ustawiacza uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku manewrowego.

6. Manewrowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe, po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikację zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Czynności podstawowe i dodatkowe manewrowego, urządzenia sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	3	6

2.	Zadania i obowiązki drużyny manewrowej, wykonywanie czynności manewrowych	2	4
3.	Regulamin pracy manewrowej	1	2
4.	Budowa torów i rozjazdów	1	2
5.	Organizacja prac manewrowych i zasady gospodarki wagonami	2	4
6.	Budowa wagonu	1	2
7.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	1	2
8.	Uproszczona próba hamulca zespolonego	1	2
	Suma:	12	24
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie czynności manewrowego pod nadzorem	14	20
Ogółem:		26	44

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu techniki ruchu kolejowego;

2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:

a) techniki ruchu kolejowego,

b) sygnalizacji kolejowej,

c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym w zakresie prowadzenia manewrów.

2. Egzamin praktyczny:

1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;

2) użycie środków technicznych służących do miejscowego zabezpieczania iglic zwrotnicowych w krańcowym położeniu;

3) przygotowanie drogi przebiegu dla jazdy manewrowej, przy urządzeniach sterowania ruchem kolejowym przystosowanych do ręcznego przestawiania zwrotnic;

- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego;
- 6) przygotowanie drogi przebiegu po rozjazdach wyznaczonych do obsługi przez drużynę pociągową.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Kandydat na manewrowego powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

7. Rewident taboru

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektryki lub mechatroniki, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikację zawodową lub dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – rok pracy przy naprawie i utrzymaniu taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy

Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Budowa, naprawa i utrzymanie taboru kolejowego	88	177
2.	Zagadnienia z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych oraz przesyłek nadzwyczajnych	2	3
	Suma	90	180
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie pracy pod nadzorem na stanowisku rewidenta taboru	20	40
Ogółem:		110	220

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu konstrukcji urządzeń hamulcowych taboru kolejowego, wykonywanie oględzin technicznych ze wskazaniem usterek i uszkodzeń w podwoziu i częściach biegowych;

2) część ustna – znajomość:

- a) konstrukcji eksploatowanego taboru kolejowego,
- b) podstaw elektrotechniki, maszyn i urządzeń elektrycznych,
- c) stosowanych systemów ogrzewania, oświetlenia oraz klimatyzacji,
- d) warunków technicznych dopuszczenia taboru kolejowego do ruchu krajowego i międzynarodowego,
- e) zasad utrzymania maźnic osiowych oraz zapobiegania grzaniu się czopów osiowych i zawieszenia silników trakcyjnych,
- f) konstrukcyjnych rozwiązań układów hamulcowych, działania oraz utrzymania urządzeń pneumatycznych w taborze kolejowym,
- g) organizacji napraw i przeglądów w taborze kolejowym,
- h) sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia usterek lub uszkodzeń w taborze kolejowym zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- i) wymogów dotyczących mycia, czyszczenia, odkażania, dezynsekcji taboru,

- j) rodzajów, typów, serii i numeracji taboru kolejowego,
- k) wymiarów skrajni budowli, taboru oraz skrajni ładunkowej krajowej i międzynarodowej,
- l) zasad przewozu towarów niebezpiecznych, sposobu postępowania w przypadku wykrycia ulatniania lub wycieku substancji trujących i toksycznych,
- m) sygnałów i wskaźników kolejowych,
- n) warunków włączania wagonów osobowych i towarowych do pociągów,
- o) zasad zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych,
- p) sposobu zabezpieczania taboru przed zbiegnięciem,
- q) zasad postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i zdarzeń kolejowych,
- r) dokumentacji związanej z przygotowaniem i przyjmowaniem pociągu oraz jej prowadzenia,
- s) zagadnień związanych z gospodarką taborem kolejowym w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
- t) zasad ochrony przeciwpożarowej.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie oględzin technicznych składu pociągu oraz wymaganej próby hamulca;
- 2) wybranie z przygotowanej grupy wagonów – wagonów spełniających warunki kursowania w komunikacji międzynarodowej.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Kandydat na rewidenta taboru powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką taboru kolejowego eksploatowanego przez pracodawcę.

8. Automatyk

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

- 1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu sterowania ruchem kolejowym, automatyki, mechaniki, elektryki, elektrotechniki, elektroniki, telekomunikacji, teletechniki, mechatroniki lub informatyki, oraz uzyskanie odpowiednio

tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – rok na stanowiskach związanych z naprawą, utrzymaniem lub instalacją urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie:

1) zasadnicze zawodowe oraz tytuł robotnika wykwalifikowanego lub zasadnicze branżowe w zawodach i specjalnościach związanych ze sterowaniem ruchem kolejowym lub w specjalnościach z dziedziny: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej, teletechnicznej, mechatronicznej lub informatycznej albo

2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub dyplom zawodowy w zawodzie, nauczonym na poziomie branżowej szkoły I stopnia lub zasadniczej szkoły zawodowej, związanym ze sterowaniem ruchem kolejowym lub w zawodzie, dla którego podstawa programowa kształcenia w zawodzie określa umiejętności z dziedziny: mechaniki, elektryki, elektrotechniki, elektroniki, teletechniki, mechatroniki lub informatyki.

2. Staż pracy – 18 miesięcy na stanowiskach związanych z naprawą, utrzymaniem lub instalacją urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy.

2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy, z tym że kandydaci, którzy ukończyli kształcenie w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu sterowania ruchem kolejowym, nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu prac i obowiązków automatyka sterowania ruchem kolejowym;

2) część ustna:

a) znajomość budowy, działania, utrzymania i obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym,

b) znajomość technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów urządzeń sterowania ruchem kolejowym, czytania schematów blokowych i szczegółowych,

c) ogólna znajomość:

– zasad sporządzania dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń sterowania ruchem kolejowym na posterunku ruchu,

– sygnalizacji kolejowej,

– działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,

– podstawowych zasadach techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,

– regulaminów technicznych posterunku technicznego, odcinka zdalnego prowadzenia ruchu,

– systemów obsługiwanych przez dyżurnego ruchu,

– dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań personelu obsługi i pracowników utrzymania infrastruktury kolejowej.

2. Egzamin praktyczny – umiejętność wykonywania prac przy urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych sterowania ruchem kolejowym:

1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;

2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;

3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej;

4) wykonanie wyznaczonych zabiegów obsługi technicznej;

5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów;

6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;

7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym, polegających na dokonaniu zapisu w książce kontroli urządzeń sterowania ruchem kolejowym, z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących pracowników obsługi technicznej.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

9. Toromistrz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu.

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia

w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy nawierzchni kolejowej lub budownictwa, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – rok przy budowie, naprawie lub utrzymaniu nawierzchni kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe oraz uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub dyplomu zawodowego po ukończeniu kształcenia w zawodach, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy nawierzchni kolejowej lub budownictwa.

2. Staż pracy – 2 lata przy budowie, naprawie lub utrzymaniu nawierzchni kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant C

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – 3 lata przy budowie, naprawie lub utrzymaniu nawierzchni kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy.

2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy, z tym że kandydaci, którzy posiadają wykształcenie co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy nawierzchni kolejowej lub budownictwa – nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. Zajęcia próbne – wykonywanie czynności toromistrza pod nadzorem – 24 dni.

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych.

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

a) pracy i obowiązków toromistrza,

b) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,

c) zasad niwelacji toru i terenu,

- d) zasad budowy toru kolejowego,
 - e) organizacji robót torowych,
 - f) analizy zmian stanu naprężeń w tokach szynowych,
 - g) regulacji naprężeń w torze bezстыkowym,
 - h) naprawy pękniętej szyny w torze bezстыkowym,
 - i) oględzin rozjazdów,
 - j) obsługi toromierza,
 - k) budowy i regulacji zamknięć nastawczych,
 - l) zasad podbijania torów i rozjazdów,
 - m) dokonywania bieżących napraw i czynności utrzymaniowych nawierzchni kolejowej;
- 2) część ustna – znajomość:
- a) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
 - b) zasad niwelowania torów i terenu, dokonywania stosownych pomiarów i obliczania strzałek łuków,
 - c) zasad dokonywania kontroli stanu torów, rozjazdów i budowli kolejowych oraz związanych z tym pomiarów,
 - d) zasad osłaniania sygnałami i prowadzenia robót związanych z budową i utrzymaniem podtorza i nawierzchni budowli i urządzeń kolejowych,
 - e) budowy i działania sprzętu i maszyn oraz ręcznych narzędzi do robót torowych,
 - f) budowy, zasad działania i napraw rozjazdów kolejowych,
 - g) zasad budowy i utrzymania torów bezстыkowych,
 - h) zagadnień spawalnictwa szyn i rozjazdów,
 - i) zasad dokonywania odbioru robót nawierzchniowych,
 - j) zasad dokonywania badań defektoskopowych,
 - k) zasad i kryteriów określania stopnia zużycia i przydatności elementów nawierzchni kolejowej,
 - l) zasad i zakresu przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
 - m) budowy i utrzymania urządzeń ogrzewania rozjazdów kolejowych,
 - n) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu,
 - o) budowy, zasad działania i obsługi urządzeń sterowania ruchem i łączności kolejowej,
 - p) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
 - q) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego oraz uszkodzenia toru, podtorza, budowli i urządzeń kolejowych, zagrażającego bezpieczeństwu ruchu,

r) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,

s) zasad składowania elementów nawierzchni kolejowej,

t) wykorzystania komputerowych systemów wspomagających decyzje przy ocenie stanu technicznego nawierzchni.

2. Egzamin praktyczny – umiejętność wykonania prac:

1) wykonanie badań bezpośrednich toru;

2) dokonanie pomiaru strzałek łuku;

3) wykonanie technicznych badań rozjazdu;

4) dokonanie odczytu z planu schematycznego stacji oraz odczytu na rysunku technicznym;

5) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze oraz miejsca ograniczenia prędkości ruchu pociągów na torze;

6) opracowanie harmonogramu robót przy wymianie rozjazdu, regulacji toru w planie i profilu; regulacja naprężeń w torze bezстыkowym metodą swobodnej regulacji naprężeń;

7) dokonanie oględzin rozjazdów;

8) wymiana pojedynczych podkładów lub podrozjazdnic;

9) usunięcie wychłapu w torze;

10) osygnalizowanie przejazdu kolejowego od strony toru i drogi;

11) dokonanie regulacji zamknięcia nastawczego suwakowego.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

10. Dróżnik przejazdowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni
Szkolenie teoretyczne		
1.	Szkolenie teoretyczne	według programu pracodawcy dla kandydatów, którzy posiadają wykształcenie

		określone w wariantcie A dla stanowisk: dyżurnego ruchu, automatyka lub toromistrza – nie jest wymagane
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne		
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi oraz z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	2
2.	Regulamin obsługi przejazdu lub przejścia, obowiązki dróżnika przejazdowego i dokumentacja techniczno-ruchowa prowadzona na przejeździe	4
3.	Budowa i obsługa urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejeździe lub przejściu oraz obsługa urządzeń łączności	4
4.	Zasady postępowania w razie uszkodzenia urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejeździe lub przejściu oraz zasady postępowania w przypadku wykonywania nieplanowych robót w strefie oddziaływania na urządzenia samoczynnej sygnalizacji przejazdowej	4
5.	Zasady wzrokowej oceny sprawności technicznej przejeżdżających pojazdów kolejowych	2
6.	Ogólna budowa toru oraz sposoby osłony przeszkody i ograniczenia prędkości jazdy pociągów na torach szlakowych i stacyjnych oraz zapoznanie z zasadami kierowania ruchem drogowym na przejazdach kolejowych	2
	Suma	18
Zajęcia próbne		
1.	Zajęcia próbne – pod nadzorem na stanowisku dróżnika przejazdowego	5
Ogółem:		23

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu zadań i obowiązków dróżnika przejazdowego;
- 2) część ustna – znajomość:
 - a) obowiązków dróżnika przejazdowego,
 - b) techniki ruchu kolejowego,
 - c) sygnalizacji kolejowej,
 - d) budowy i obsługi urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego na przejazdach strzeżonych,
 - e) zasad przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
 - f) budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej oraz podstawowych prac związanych z utrzymaniem torów i nawierzchni przejazdu,
 - g) zagadnień związanych z przewozem wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozem przesyłek nadzwyczajnych.

2. Egzamin praktyczny – umiejętność wykonywania prac:

- 1) obsługa urządzeń rogatkowych;
- 2) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych;
- 3) przyjęcie i potwierdzenie informacji o odjeździe pociągu na szlaku jedno- i wielotorowym;
- 4) osłonięcie sygnałami przeszkody na torach kolejowych;
- 5) osłonięcie sygnałami miejsca ograniczenia prędkości pociągów;
- 6) wypełnianie dokumentacji techniczno-ruchowej (egzemplarz szkoleniowy) prowadzonej na przejeździe (egzemplarz szkoleniowy).

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Pracownicy zatrudnieni na stanowisku dróżnika przejazdowego powinni posiadać ważne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie kierowania ruchem na skrzyżowaniu w obrębie przejazdu kolejowego wydane przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, zgodnie z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, z późn. zm.⁴⁾).

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 919, 1053, 1088, 1123, 1193, 1234, 1394, 1720, 1723 i 2029.

11. Prowadzący pojazdy kolejowe

Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych

Egzamin może być przeprowadzony dla jednego lub kilku typów pojazdów kolejowych specjalnych.

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe, po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektroniki lub elektryki, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – 6 miesięcy na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – rok na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy.

2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy.

3. Zajęcia próbne – prowadzenie pojazdu kolejowego specjalnego pod nadzorem – 20 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

a) budowy, działania, obsługi i utrzymania pojazdu kolejowego specjalnego,

b) organizacji, techniki i metod wykonywania prac określonym pojazdem kolejowym specjalnym;

2) część ustna – znajomość:

a) przeznaczenia, budowy, działania i zasad obsługi określonego pojazdu kolejowego specjalnego,

- b) systemów remontów planowo-zapobiegawczych określonego pojazdu kolejowego specjalnego,
- c) zasad i zakresu obsługi oraz konserwacji urządzeń elektrycznych określonego pojazdu kolejowego specjalnego,
- d) techniki ruchu kolejowego w zakresie dotyczącym jazdy po torze zamkniętym oraz zasad organizacji manewrów kolejowych,
- e) sygnalizacji kolejowej,
- f) udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi i nagłych zachorowań,
- g) zasad ewidencji czasu pracy i obiegu dokumentacji,
- h) dokumentacji eksploatacyjnej oraz warunków dopuszczania pojazdów kolejowych specjalnych do eksploatacji.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) przygotowanie do pracy określonego pojazdu kolejowego specjalnego;
- 2) odbycie próbnej jazdy w charakterze prowadzącego pojazd kolejowy specjalny;
- 3) wykrycie i usunięcie symulowanej usterki stwierdzonej w czasie pracy pojazdu kolejowego specjalnego;
- 4) osłonięcie sygnałami pojazdu kolejowego specjalnego w czasie nieprzewidzianego postoju;
- 5) wykonanie czynności obsługowych po zakończeniu pracy pojazdu kolejowego specjalnego.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

V. 1. Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne pozostające pod nadzorem dozoru technicznego powinni uzyskać uprawnienia do obsługi tych maszyn.

2. Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne przystosowane do poruszania się po torach kolejowych i drogach publicznych (pojazdy szynowo-drogowe) powinni ukończyć kurs dla kierowcy (operatora) pojazdu drogowego (maszyny budowlanej) i posiadać prawo jazdy (uprawnienia do obsługi) odpowiedniej kategorii.

3. Osoby uprawnione do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych, mogą prowadzić te pojazdy po torach czynnych jedynie w zakresie niezbędnym do wykonywania manewrów oraz przemieszczania pojazdu kolejowego do miejsca wykonywania pracy.

Prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznicy kolejowej

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektroniki lub elektryki, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – 3 miesiące na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – 6 miesięcy na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Praca przy czynnościach prowadzącego pojazdy kolejowe w obrębie bocznicy kolejowej bez prawa do prowadzenia pojazdu	10	20
2.	Technika ruchu kolejowego, sygnalizacja i manewry	3	6

3.	Hamulce kolejowe	2	4
4.	Budowa pojazdów trakcyjnych	3	6
5.	Podstawy elektrotechniki i sterowania pojazdów trakcyjnych	1	2
6.	Usterki i uszkodzenia pojazdów trakcyjnych	1	2
7.	Organizacja pracy bocznic kolejowej	1	1
8.	Bezpieczeństwo i higiena pracy; ochrona przeciwpożarowa na pojazdach trakcyjnych	1	1
	Suma	22	42
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – prowadzenie pojazdu kolejowego w obrębie bocznic kolejowej pod nadzorem	15	30
Ogółem:		37	72

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) budowy, eksploatacji i utrzymania pojazdów trakcyjnych,
- b) techniki ruchu kolejowego i manewrów,
- c) budowy i obsługi hamulców kolejowych;

2) część ustna – znajomość:

- a) budowy, eksploatacji i utrzymania pojazdów trakcyjnych,
- b) techniki ruchu kolejowego i manewrów,
- c) budowy i obsługi hamulców kolejowych.

2. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie czynności przygotowania pojazdu kolejowego do pracy i zdania po pracy;
- 2) wykonanie jazdy próbnej oraz obsługa urządzeń i hamulców pojazdu kolejowego;
- 3) obsługa hamulców podczas wykonywania próby hamulca pociągu.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Osoby uprawnione do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznicy kolejowej mogą prowadzić te pojazdy po infrastrukturze kolejowej jedynie w zakresie niezbędnym do wykonywania manewrów oraz przemieszczania pojazdu kolejowego do miejsca wykonywania pracy.

Prowadzący pojazdy kolejowe po liniach kolejowych, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie lub średnie branżowe, po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach studiów, w których podstawy programowe kształcenia w zawodach lub programy nauczania lub programy studiów zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektroniki lub elektryki, oraz uzyskanie odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie lub certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów.

2. Staż pracy – 6 miesięcy na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją pojazdów kolejowych.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe.

2. Staż pracy – rok na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją pojazdów kolejowych.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy, przy czym wymagane jest odbycie modułu szkolenia obejmującego pracę przy czynnościach prowadzącego pojazdy kolejowe bez prawa do prowadzenia pojazdu kolejowego w wymiarze co najmniej 60 dni.

2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy.

3. Zajęcia próbne – prowadzenie pojazdu kolejowego pod nadzorem – 20 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdów kolejowych;

2) część ustna – znajomość:

a) konstrukcji pojazdu kolejowego,

b) przygotowania do pracy i zdania po pracy pojazdu kolejowego,

c) działania i obsługi hamulców stosowanych w pojeździe kolejowym,

d) obwodów i urządzeń,

e) sposobu lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy,

f) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radiołączności,

g) wymaganych instrukcji oraz regulaminów wewnętrznych,

h) sygnalizacji i organizacji ruchu.

2. Egzamin praktyczny – umiejętność:

1) wykonywania czynności przygotowania do pracy i zdania po pracy pojazdu kolejowego;

2) prowadzenia pojazdu kolejowego po linii kolejowej;

3) wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulca;

4) lokalizowania i wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach;

5) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radiołączności;

6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

WYMAGANIA ZDROWOTNE, FIZYCZNE I PSYCHICZNE, JAKIE SĄ OBOWIĄZANI SPEŁNIAĆ PRACOWNICY ORAZ OSOBY PRZYJMOWANE DO PRACY NA STANOWISKACH KOLEJOWYCH

1. Wymagania ogólne

Pracownik oraz osoba przyjmowana do pracy na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 697 i 731), nie może cierpieć na żadne dolegliwości lub nie może przyjmować leków lub innych substancji, które mogą powodować:

- 1) nagłą utratę świadomości;
- 2) osłabienie uwagi lub zmniejszenie zdolności koncentracji;
- 3) nagłą utratę sprawności;
- 4) utratę równowagi lub koordynacji, zachowania patologiczne;
- 5) znaczące ograniczenie możliwości poruszania się.

2. Wymagania dotyczące narządu wzroku

2.1. Konieczne jest spełnienie następujących wymagań dotyczących narządu wzroku:

- 1) ostrość wzroku z korekcją lub bez wynosi 1,0, nie mniej niż 0,5 dla oka gorzej widzącego;
- 2) dopuszczalna maksymalna korekcja za pomocą soczewek kontaktowych lub szkieł wynosi przy nadwzroczności +5, a przy krótkowzroczności –8;
- 3) widzenie na odległości bliskie i pośrednie jest wystarczające z korekcją lub bez korekcji;
- 4) w przypadku używania soczewek kontaktowych albo szkieł należy okresowo sprawdzać wzrok przez specjalistę okulistyki;
- 5) widzenie barw jest prawidłowe, stwierdzone na podstawie badania takiego jak test Ishihary lub innego uznanego badania;
- 6) rozpoznawanie sygnałów barwnych jest prawidłowe, stwierdzone na podstawie testu opierającego się na rozpoznawaniu pojedynczych barw, a nie na różnicach względnych;
- 7) pole widzenia jest prawidłowe;
- 8) widzenie obuoczne jest zachowane;
- 9) poczucie kontrastu jest prawidłowe – dotyczy stanowisk: manewrowy, ustawiacz i prowadzący pojazdy kolejowe;
- 10) brak postępujących chorób oczu upośledzających widzenie;
- 11) kontrolowanie wzroku co roku lub w odstępach ustalonych przez lekarza medycyny pracy w przypadku posiadania implantów soczewek lub przeprowadzonych zabiegów keratotomii i keratektomii;
- 12) odporność na oślnienie jest prawidłowa – dotyczy stanowisk: manewrowy, ustawiacz i prowadzący pojazdy kolejowe.

2.2. Kolorowe soczewki kontaktowe i soczewki fotochromatyczne nie są dozwolone.

2.3. Szklą z filtrem UV są dozwolone.

3. Wymagania dotyczące słuchu, mowy i układu przedsionkowego

Konieczne jest spełnienie następujących wymagań:

- 1) słuch jest wystarczający do prowadzenia rozmowy telefonicznej i do usłyszenia sygnałów ostrzegawczych i komunikatów radiowych;
- 2) osoba badana słyszy szept każdym uchem oddzielnie z odległości 2 m;
- 3) niedosłuch ucha gorzej słyszącego jest na poziomie nie wyższym niż 40 dB przy częstotliwościach 500 i 1000 Hz;
- 4) niedosłuch ucha gorzej słyszącego jest na poziomie nie wyższym niż 45 dB przy częstotliwości 2000 Hz;
- 5) brak zaburzeń równowagi i układu przedsionkowego;
- 6) brak przewlekłych zaburzeń mowy przy uwzględnieniu konieczności przekazywania wiadomości w sposób głośny i wyraźny.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

4. Wymagania dotyczące narządu ruchu

Narząd ruchu w zakresie kończyn górnych, kończyn dolnych i kręgosłupa jest wystarczająco sprawny.

5. Wymagania dotyczące psychologicznej przydatności zawodowej:

- 1) zdolności poznawcze – pamięć, uwaga i koncentracja, percepcja i rozumowanie,
 - 2) sprawność psychomotoryczna – czas reakcji i koordynacja rąk,
 - 3) komunikowanie się i osobowość
- umożliwiają bezpieczne wykonywanie obowiązków służbowych.

CHARAKTERYSTYKA STANOWISK KOLEJOWYCH ORAZ TERMINY BADAŃ OKRESOWYCH

Lp.	Nazwa stanowiska kolejowego	Charakterystyka stanowiska kolejowego: określenie czynności, warunków i miejsca pracy z uwzględnieniem warunków szkodliwych lub uciążliwych	Terminy badań okresowych
1	2	3	4
1.	Dyżurny ruchu	Prowadzenie ruchu pociągów na stacji i przyległych szlakach. Zarządzanie, nadzorowanie i wykonywanie innych czynności, związanych z ruchem pociągów i pracą manewrową stacji. Praca ciągła w systemie zmianowym, możliwość pracy w narażeniu na warunki atmosferyczne, w dużym napięciu uwagi. Możliwość pracy przy monitorze ekranowym powyżej 4 godzin. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów i życie pasażerów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej.	co 2 lata
2.	Nastawniczy	Obsługa urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Sprawdzanie stanu i działania zwrotnic, wykolejnic i sygnałów. Możliwość pracy w torach czynnych w narażeniu na zmienne warunki atmosferyczne. Prowadzenie dokumentacji ruchowej. Praca fizyczna na nastawniach wyposażonych w urządzenia sterowania ruchem kolejowym. Praca w systemie zmianowym. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów. Praca ciągła w zmiennym rytmie dobowym.	co 2 lata

3.	Zwrotniczy	Obsługa i utrzymanie zwrotnic i wykolejnic, nastawianie ręczne lub automatyczne. Praca w systemie zmianowym. Możliwość pracy w torach czynnych w narażeniu na zmienne warunki atmosferyczne, w wymuszonej pozycji ciała.	co 2 lata
4.	Kierownik pociągu	Praca wykonywana przed rozpoczęciem jazdy, podczas jazdy lub manewrów. Praca w zmiennym rytmie dobowym. Duża odpowiedzialność. Narażenie na warunki atmosferyczne.	co 2 lata
5.	Ustawiacz	Zestawianie, łączenie i rozłączanie pojazdów kolejowych (pociągów), obsługa punktów ładunkowych. Wykonywanie manewrów przy użyciu lokomotywy i kierowanie pracą drużyny manewrowej. Praca w zmiennym rytmie dobowym, odpowiedzialna, wymagająca dużego napięcia uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru oraz na warunki atmosferyczne i hałas.	raz w roku
6.	Manewrowy	Zestawianie, łączenie i rozłączanie pojazdów kolejowych (pociągów), przestawianie zwrotnic, hamowanie taboru przy użyciu płozów hamulcowych, zabezpieczanie wagonów przed zbiegnięciem oraz inne prace zlecone przez ustawiacza. Praca fizyczna w wymuszonej pozycji ciała, wymagająca sprawności i uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Praca w systemie zmianowym. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru. Narażenie na warunki atmosferyczne i hałas.	raz w roku

7.	Rewident taboru	Sprawdzanie wagonów i pojazdów pod względem przydatności technicznej do ruchu. Sprawdzanie działania hamulców. Dokonywanie bieżących napraw. Praca wykonywana w wymuszonej pozycji ciała. Narażenie na warunki atmosferyczne. Możliwa praca na wysokości.	co 2 lata
8. ⁶⁾	Automatyk	Utrzymanie, naprawa i montaż urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Praca w różnych porach doby przy urządzeniach sterowania ruchem kolejowym na torach czynnych. Możliwość pracy przy urządzeniach ciśnieniowych oraz emitujących promieniowanie elektromagnetyczne. Możliwość pracy na wysokości do i powyżej 3 m. Niebezpieczeństwo porażenia prądem. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru oraz warunki atmosferyczne.	do 55 roku życia co 2 lata, powyżej 55 roku życia – raz w roku
9. ⁶⁾	Toromistrz	Organizowanie, kierowanie i nadzór nad robotami torowymi. Praca w torach czynnych w narażeniu na zmienne warunki atmosferyczne. Możliwość pracy w różnych porach doby.	do 55 roku życia co 2 lata, powyżej 55 roku życia – raz w roku
10.	Dróżnik przejazdowy	Obsługa urządzeń zabezpieczających przejazd. Osłanianie pociągów zatrzymywanych na szlaku. Konserwowanie i utrzymywanie przejazdu i nawierzchni kolejowej w granicach przejazdu. Praca w systemie zmianowym, możliwość pracy w narażeniu na warunki atmosferyczne. Praca odpowiedzialna, przy dużym napięciu uwagi.	co 2 lata

⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

11. ⁶⁾	Prowadzący pojazdy kolejowe	Prowadzenie i obsługa pojazdu trakcyjnego. Przygotowanie pojazdu do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna wymagająca szczególnej sprawności psychicznej. Narażenie na stres, hałas, wibrację i niekorzystne warunki mikroklimatyczne. Praca wykonywana w zmiennym rytmie dobowym. Zmienność warunków pracy w zależności od pory roku.	do 55 roku życia co 2 lata, powyżej 55 roku życia – raz w roku
-------------------	-----------------------------	--	--

WZÓR

.....
(pieczęć komórki organizacyjnej Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy /
Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej)

ORZECZENIE LEKARSKIE

Rodzaj badania lekarskiego:

wstępne / okresowe / kontrolne / inne *

W wyniku profilaktycznego badania lekarskiego i badania psychologicznego orzeka się, że:

Pan(i)

urodzony(-na) w
(dzień, miesiąc, rok)

zamieszkały(-ła)
(adres zamieszkania)

Numer PESEL / w przypadku braku numeru PESEL nazwa i numer dokumentu
stwierdzającego tożsamość

zatrudniony(-na) / przyjmowany(-na) do pracy*
w
(nazwa i adres pracodawcy)

stanowisko

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny(-na) do wykonywania pracy na
wyżej wymienionym stanowisku*

– data następnego badania okresowego

2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny(-na) do wykonywania pracy na wyżej
wymienionym stanowisku*

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił(a) zdolność do wykonywania dotychczasowej
pracy z dniem*

UWAGI LEKARZA:

.....

.....

..... dnia

pieczętka i podpis lekarza uprawnionego
(komisji lekarskiej)

POUCZENIE:

Osoba badana lub pracodawca otrzymujący orzeczenie lekarskie – jeżeli nie zgadza się z treścią orzeczenia, może złożyć w terminie 7 dni od dnia wydania tego orzeczenia pisemne odwołanie do:

- 1) uprawnionego lekarza, który je wydał – w przypadku wydania orzeczenia przez uprawnionego lekarza;
- 2) komisji lekarskiej, która je wydała – w przypadku wydania orzeczenia przez komisję lekarską w siedzibie Kolejowego Ośrodka Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy.

* Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

.....
(pieczęć komisji lekarskiej)

ORZECZENIE LEKARSKIE
(wydane w trybie odwoławczym)

W wyniku ponownego profilaktycznego badania lekarskiego i badania psychologicznego orzeka się, że:

Pan(i)

urodzony(-na) w
(dzień, miesiąc, rok)

zamieszkały(-ła)
(adres zamieszkania)

numer PESEL / w przypadku braku numeru PESEL nazwa i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość

zatrudniony(-na) / przyjmowany(-na) do pracy*

w
(nazwa i adres pracodawcy)

stanowisko

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny(-na) do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku*

– data następnego badania okresowego

.....
2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny(-na) do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku*

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił(a) zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy z dniem*

UWAGI LEKARZA:

.....
.....

..... dnia

pieczęć i podpisy członków komisji lekarskiej

.
POUCZENIE: Od niniejszego orzeczenia odwołanie nie przysługuje.

* Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

(format A4)

.....
(pieczęć pracodawcy, przy którym została powołana
komisja egzaminacyjna, albo wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej)

ŚWIADECTWO ZDANIA EGZAMINU

KWALIFIKACYJNEGO NR/ WERYFIKACYJNEGO NR*

Komisja egzaminacyjna, działająca na podstawie § 38 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 780), stwierdza, że Pan (Pani)

urodzony(-na) dnia w, zatrudniony(-na)
w

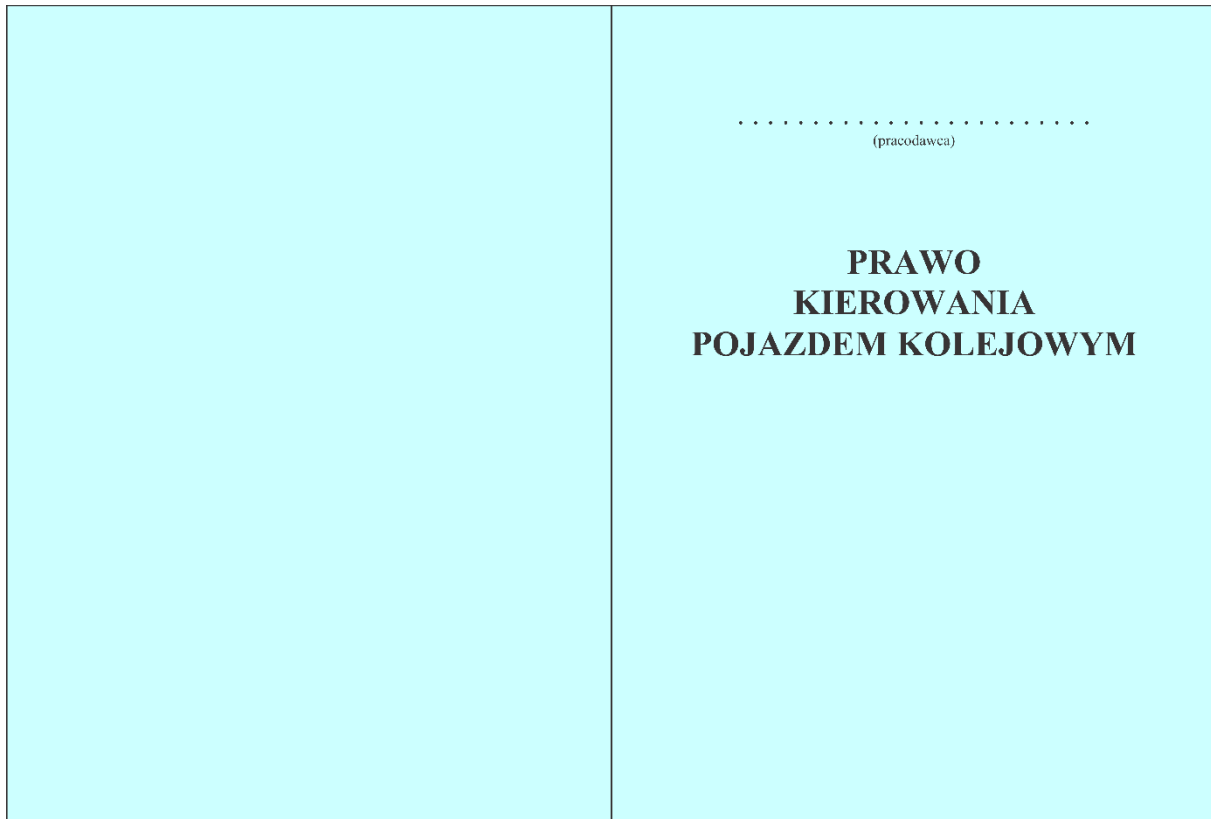
zdał(a) w dniu r. egzamin kwalifikacyjny / weryfikacyjny* na
stanowisko

.....
(data i miejsce wystawienia)

.....
(podpis przewodniczącego komisji egzaminacyjnej)
(pieczęćka imienna wraz z podaniem numeru i daty dokumentu o powołaniu)

* Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

okładka: po złożeniu format A7, tło jasnoniebieskie, litery czarne

<p style="text-align: center;">..... (pracodawca)</p> <p style="text-align: center;">PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 150px;"> <p style="text-align: center;">Miejsce na fotografię (3 cm X 4 cm)</p> </div> <div style="width: 150px;"> <p>Seria</p> <p>Nr</p> </div> </div> <p style="text-align: center;">..... (własnoręczny podpis posiadacza)</p> <p style="text-align: center;">m.p. okrągłej</p> <p>..... (nazwisko)</p> <p>..... (imiona)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p>	<p>Na podstawie egzaminu kwalifikacyjnego zdanego w dniu r.</p> <p>na (wymienić nazwę stanowiska)</p> <p>..... (świadectwo nr z dnia r.)</p> <p>oraz zaliczonej jazdy próbnej</p> <p>w dniu r.</p> <p>uzyskał prawo samodzielnego kierowania</p> <p>..... (wymienić rodzaj pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">m.p. okrągłej</p> <p>....., dnia r.</p> <p style="text-align: right;">..... (pieczęć i podpis wydającego)</p> <p>Symbol druku ścisłego zarachowania</p>
---	--

po złożeniu format A7, tło białe, litery czarne

WZÓR

<p>7. Egzamin okresowy:</p> <p>.....</p> <p>(na stanowisko)</p> <p>.....</p> <p>(data egzaminu) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>8. Egzamin okresowy:</p> <p>.....</p> <p>(na stanowisko)</p> <p>.....</p> <p>(data egzaminu) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>9. Egzamin okresowy:</p> <p>.....</p> <p>(na stanowisko)</p> <p>.....</p> <p>(data egzaminu) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p style="text-align: center;">- 4 -</p>	<p style="text-align: center;">..... (stempel podłużny pracodawcy)</p> <p style="text-align: center;">UPOWAŻNIENIE Nr</p> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p style="text-align: center;">Miejsce na fotografię (3 cm x 4 cm)</p> </div> <p style="text-align: right;">Wydane na podstawie § 43 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 780)</p> <p style="text-align: right;">..... (podpis posiadacza)</p> <p>Uprawnia: (imię i nazwisko pracownika)</p> <p style="text-align: center;">..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p>do wykonywania czynności na:</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">..... (nazwa stanowiska)</p> <p>Wystawił: (data, podpis i pieczętka wystawcy)</p> <p>Symbol druku ścisłego zarachowania</p>
---	---

<p>1. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>(data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>2. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>(data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>3. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>(data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p style="text-align: center;">- 2 -</p>	<p>4. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>(data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>5. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>(data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>6. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>(data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p style="text-align: center;">- 3 -</p>
--	--

po złożeniu format A7.

Uwaga: Dodawane do upoważnienia strony zachowują kolejną numerację.